

Predmet: Fazlija Ajdari i dr. – Gnjilanska grupa

Poslovni broj predmeta: K-Po2 18/11

Glavni pretres: 6.09.2012. godine

Izveštaj: Milomir Matović, posmatrač Fonda za humanitarno pravo

Branilac okrivljenog Fazlije Ajdari, advokat Marko Milović, u završnoj reči je istakao da nema dokaza da je njegov branjenik, kojem se sudi u odsustvu, izdavao naredjenja jedinicama OVK da muče, ubijaju i siluju Srbe. O tome je samo posredna saznanja izneo, svedok-saradnik "Božur 50" i okrivljeni prilikom ispitivanja u policiji, za koje je branilac rekao da je poznato da nije vršeno profesionalno. Niko od velikog broja saslušanih svedoka nije izjavio da zna okrivljenog Fazliju Ajdarija, kako po imenu, tako ni po nadimku "Faza". Svedok Zoran Stanković, koji je bio zatvoren u internatu u Gnjilanu/Gjilan, rekao je da ne zna ko je "Faza". Drugi svedok koji se takođe zove Zoran Stanković, i svedok Slavoljub Đokić su jedina dva svedoka koji pominju ovog okrivljenog, ali su im iskazi površni i kontradiktorni, jer su ih menjali tokom postupka. Oni su najpre tvrdili da poznaju okrivljenog Fazliju Ajdarija, da bi kasnije izjavili da ne znaju ko je on. Izveštaj Specijalnog tužilaštva Kosova govori da ovaj okrivljeni u OVK nije imao čin, i umesto čina u izveštaju je naznačeno samo „artiljerija“, dok je za okrivljenog Aliju Rexhepija u tom izveštaju navedeno da je bio komandant eskadrona OVK, a za okrivljenog Shaqira Shaqirija da je po činu bio starešina u OVK. Ne postoje pisani tragovi, kao ni svedoci, koji bi dokazali da je izdato naredjenje da se muče, siluju, zlostavljaju i ubijaju Srbi i nealbanci, da se leševi bacaju u Livočko jezero i kontejnere. Izveštaji EULEX-a, Specijalnog tužioca Kosova i drugih insititucija sa Kosova, svedoče da u vodi Livočkog jezera nema ostataka ljudskih tela. Iz izveštaja VBA utvrđeno je da je okrivljeni bio član OVK, što nije sporno, ali nema dokaza da je boravio na teritoriji Gnjilana/Gjilan posle 14.06.1999. godine. Zatražio je da sud oslobodi okrivljenog Fazliju Ajdarija.

U završnoj reči, branilac okrivljenog Alije Rexhepija, advokat Nebojša Stoilković, naveo je da nema dokaza da je njegov branjenik, kojem se sudi u odsustvu, kriv, da je optužnica zasnovana na iskazu svedoka-saradnika "Božura 50", na čemu ne sme nikako da se zasniva presuda. Ocenio je iskaz svedoka-saradnika "Božura 50" kao neistinit, kao i da je država tom svedoku saradniku oprostila nedela iz prošlosti, zarad čega je on lagao u ovom postupku. Predložio je da sud okrivljenog Aliju Rexhepija oslobodi.

Branilac okrivljenih Shaqira Shaqirija i Memishi Agusha, advokat Bojan Resavac, osporio je postojanje oružanog sukoba, kako je navedeno u optužnici, jer su za sukob potreben dve strane, koje nisu postojale na terenu, od povlačenja oružanih snaga SRJ. U ovom predmetu ne postoji krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, jer nema rata, oružanog sukoba, kao ni okupacije, što su obeležja ovog dela. Nema dokaza da je okrivljeni Shaqir Shaqiri bio komandant

operativnog centra OVK u Gnjilanu, kao ni da je izdavao naredjenja, a čak ni svedok saradnik "Božur 50" ga nije spominjao u tom kontekstu. Za okrivljenog Memishi Agusha takođe nema dokaza da je izvršio navedeno krivično delo. Što se tiče događaja u soliteru, nijedan svedok koji je u to vreme živio u tom soliteru, ne zna da je tada neko bačen sa solitera. Tačka 1 optužnice, koja se odnosi na ubistvo bračnog para Mladenović, nije dokazana, odnosno jasno je da oni nisu izgubili život na mestu, u vreme i na način kako je to navedeno u optužnici, odnosno kako je opisao svedok saradnik "Božur 50". Nema ni tragova sečenja tela, u prilog čemu govori mišljenje veštaka dr Savića i dr. Đurića. Svedok Slobodanka Čolić, bez obzira na svoje stanje, dala je detaljan iskaz, koji je potvrdio i svedok Stojadin Stanimirović. I on je rekao da je čuo da su Mladenovići ubijeni, ali to nije video, što svakako znači da nisu ubijeni u internatu u Gnjilanu/Gjilan. Izveštaj BIA ne govori da je OVK formirana na području Gnjilana/Gjilan, a svi drugi dokazi upućuju na to da se OVK krila od KFOR-a, da preko dana nisu vidno nosili oružje, te da su KFOR-u podnosili izveštaje. Nijedna tvrdnja svedoka saradnika "Božura 50" nije proverljiva, svaka je ili oprovrgnuta ili dovedena u sumnju. On ne zna prostorno da opiše gde se nalazi Livočko jezero, ne zna da opiše raspored prostorija u internatu u Gnjilanu/Gjilan gde je boravio, spavao i drugo. Svedok-saradnik "Božur 50" je poznat kao lopov, švercer oružja, diler droge, kao neko ko je obio medresu džamije u Preševu. Sa okrivljenima je bio samo poznanik, nikako prijatelj, a njegov interes da svedoči protiv njih je pronašao u tome što je tako oprao svoju kriminalnu prošlost. Zbog toga se na njegovom iskazu ne može bazirati osuđujuća presuda okrivljenima. Zaštićeni svedoci C1 i C2 su davali različite izjave pred Okružnim sudom u Nišu i u ovom postupku, koje su potpuno suprotne, pa im se ne može verovati, bez obzira što su nesumnjivo pretrpele traume. Predložio je da se okrivljeni Shaqir Shaqiri i Memishi Agush oslobode.

Advokat Dejan Nedić, branilac okrivljenog Shefketa Musliua, pridružio se završnim rečima svojih kolega u pogledu postojanja oružanog sukoba i kredibiliteta svedoka-saradnika "Božura 50". Dva svedoka su pominjala njegovog branjenika. Svedok Zoran Stanković je govorio konfuzno, dok svedok Srđan Đorđević samo navodi da mu je Shefket Musliu poznat. Predložio je da se okrivljeni Shefket Musliu oslobodi.

Branilac okrivljenog Alije Sadikua, advokat Ante Bošković, istakao je da je ostalo nejasno ko je, na koji način, i na kom mestu izvršio ova krivična dela, jer je sve bazirano na iskazu svedoka-saradnika "Božura 50".. Njegovog branjenika ni jedan svedok nije prepoznao tokom postupka, pa je predložio da ga sud oslobodi.

U završnoj reči, branilac okrivljenog Alije Idriza, advokat Vladan Petrović, naveo je da nema dokaza da je njegov branjenik izvršio bilo koje krivično delo za koje se tereti. Sve je zasnovano na iskazu svedoka-saradnika "Božura 50", a da niko od brojnih svedoka kojima su prikazane slike OVK pripadnika, nije prepoznao Aliju Idriza kao lice koje je bilo na mestima zločina ili vršilo krivična dela. Iskazi svedoka-saradnika "Božura 50" su paušalni, uopšteni, nisu potkrepljeni drugim svedočenjima niti materijalnim dokazima. On nije znao da opiše niti jedno mesto detaljno, kao ni lica. Što se tiče tvrdnje svedoka-saradnika "Božura 50" da su tela sečena a

potom paljena, ona je demantovana sudsko-medicinskim veštačenjem. Većina svedoka je istakla da su se maltretiranja događala u okolini Gnjilana/Gjilan, od strane lokalnih Albanaca u civilu. Ustvrdio je da u to vreme u Gnjilanu/Gjilan, kao ni na Kosovu, nije bilo oružanog sukoba, rata ili okupacije, kao ni dve suprostavljene oružane grupacije, pa tako i nema bića krivičnog dela koje se navodi u optužnici.

Branilac okrivljenog Fatona Hajdarija, advokat Zoran Krstić, u završnoj reči je rekao da je optužnica konstrukcija BIA i Slaviše Filića, a da je svedok-saradnik "Božur 50" samo oruđe u njihovim rukama. Pročitao je overenu izjavu majke svedoka-saradnika "Božura 50" u kojoj ona tvrdi da njen sin nije bio u OVK. Ovu izjavu je doveo u vezu sa izveštajem o primanju humanitarne pomoći u Kumanovu, te sa izveštajem Specijalnog tužioca sa Kosova, pa je zaključio da svedok-saradnik "Božur 50" nije bio u OVK, te da nije bio na Kosovu, ni u Gnjilanu/Gjilan 1999. godine. Okarakterisao je svedoka-saradnika "Božura 50" kao sitnog kriminalca, saradnika tajne službe, narko-dilera i zavisnika od narkotika, kojem se ne veruje, koji je u Beču osuđen na dve godine zatvora zbog nabrojanog. Izveštaje VBA i BIA je ocenio kao frizirane, za koje se ne zna kada su nastali, ali u svakom slučaju na istom mestu, gde je i svedok-saradnik "Božur 50" dobio instrukcije da ovako svedoči. Tužilac, da je imao imalo hrabrosti, etičnosti i nezavisnosti nakon odluke Apelacionog suda kojom je ukinuta prvostepena presuda, odustao bi od optužnice, ali je on umesto toga "pljunuo" na stav tog suda u pogledu postojanja oružanog sukoba. Što se tiče tvrdnje svedoka-saradnika "Božura 50" da su tela sečena i paljena, demantovana je sudsko-medicinskim veštačenjem. Osvrnuo se i na dešavanja u policiji, gde je bio izabrani branilac okrivljenog Selimona Sadikua, i gde je primetio prisustvo "policijskih advokata" - advokatice Babić, koja je nekim okrivljenim bila branilac po službenoj dužnosti. Vršeni su pritisci na njega, da njegov klijent prizna, što on nije prihvatio, a takođe nije mu omogućen poverljiv razgovor sa njim. U svim tim nepravilnostima učestvovao je i prisutni tužilac. Iskaz svedoka Gavranica, koji je bio načelnik policije u Gnjilanu/Gjilan do povlačenja sa Kosova, branilac je ocenio kao istinit i tačan. Iskaze zaštićenih svedoka C1 i C2 ocenio je kao neistinite. Ceo proces je nazvao političkim, jer su okrivljeni hapšeni u prisustvu ministra policije, a citirao je i izjave iz medija tužioca za ratne zločine Vladimira Vukčevića i zamenika TRZ Bruna Vekarića, koje upućuju da je proces montiran. Zatražio je oslobađajuću presudu za svog branjenika.

Advokat Marija Radulović-Alas, branilac Shemsi Nuhija i drugih okrivljenih, istakla je da ovaj sud prilikom donošenja presude mora da vodi računa o rešenju Apelacionog suda kojim je prvobitna presuda ukinuta zato što je bila nerazumljiva, kontradiktorna, a ti nedostaci kojima obiluje optužnica, nisu ni u ovom ponovljenom postupku ispravljani. Navela je da su 10.06.1999. godine prekinute ratne operacije, a na osnovu vojno-tehničkog sporazuma iz Kumanova, koji je dostavljen sudu bez delovodnog broja i potpisa lica koja su sporazum sklopila. Nema oružanog sukoba između naoružanih pripadnika OVK i nenaoružanih civila, a tužilac nije ni odredio pojedinačno za svakog okrivljenog koje radnje je učinio, nije opisao subjektivne elemente krivičnih dela, kao ni elemente saizvršilaštva, pa je ocenila da je optužnica paušalna i neprecizna.

Nisu izneti podaci o NN preminulim licima - možda su ista i živa, a to se ne zna. Za Shemsi Nuhija istakla je da je u vreme kada su krivična dela navodno vršena, boravio u Makedoniji, i to od 16.03.1999. godine pa sve do decembra 1999. godine. Što se tiče svedoka-saradnika "Božura 50", ponovila je sve isto kao i njene kolege. Predložila je da sve okrivljene koje brani sud oslobodi u nedostatku dokaza da su krivi.

Fond za humanitarno pravo